

Samenvatting

De gemeente heeft het 'Actieplan Fietsen in Maastricht' en het 'Actieplan Fietsparkeren Maastricht' vastgesteld. Fietsen is gezond en meer en vaker fietsen levert een verbetering aan de bereikbaarheid van de stad, een schonere lucht en een bijdrage aan de klimaatdoelstelling. Kortom, de fiets vervult een sleutelrol in de ontwikkeling van een toekomstbestendig, duurzaam, bereikbaar en leefbaar Maastricht. De actieplannen bevatten concrete maatregelen en projecten die in de komende vijf jaar worden uitgevoerd om mensen meer en vaker de fiets te laten nemen. Om deze groei te faciliteren worden ook de fietsstallingsmogelijkheden uitgebreid. Het 'Actieplan Fietsen in Maastricht' en het "Actieplan Fietsparkeren Maastricht" zijn een uitwerking van de integrale aanpak van de Omgevingsvisie waarbij wordt ingezet op een verschuiving van de auto naar lopen en fietsen en andere duurzame vormen van mobiliteit.

Beslispunten

- 1) Vaststellen van het Actieplan Fietsen in Maastricht en het Actieplan Fietsparkeren Maastricht.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 13 oktober 2020:

Conform.

1. Aanleiding

De fiets is een vervoermiddel in opmars. Fietsen is een en actieve bezigheid waarmee je je gemakkelijk en goedkoop verplaatst van A naar B. Het is ook een aangename sociale en sportieve activiteit. Bovendien is regelmatig fietsen gezond. Maastricht wil bijdragen aan de gezondheid van zijn inwoners en daarom het fietsgebruik in Maastricht en de regio vergroten. Eens te meer omdat fietsen in positieve zin bijdraagt aan de bereikbaarheid, de luchtkwaliteit en het verminderen van de uitstoot van CO₂. Ook neemt een fiets veel minder ruimte in dan een auto. De fiets vervult daarom een sleutelrol in de ontwikkeling van een toekomstbestendig en leefbaar Maastricht. Maar dan moeten er ook voldoende aantrekkelijke stallingsmogelijkheden zijn voor de fiets. Belangrijk daarbij is dat de gestalde fiets zo min mogelijk overlast geeft, niet leidt tot gevaarlijke situaties en de stad er aantrekkelijk blijft uitzien. Deze ambities ten aanzien van fietsen en fietsparkeren waren aanleiding voor het opstellen van een Actieplan Fietsen in Maastricht en een Actieplan Fietsparkeren Maastricht.

2. Context

In het coalitieakkoord Maastricht onbegrensd en ontspannen is het 'STOP'-principe (Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, Personenwagen) omarmt. Aan de hand van dit principe zal de rijdende of geparkeerde auto op steeds meer plekken plaats gaan maken voor andere functies zoals ontmoeten, lopen, fietsen of speelruimte.

De belangrijkste ruimtelijke opgaven voor de toekomst van de stad en daarmee de beleidsambities voor mobiliteit zijn vastgelegd in de Omgevingsvisie Maastricht 2040. Het gaat om een verschuiving van de auto naar lopen en fietsen en andere duurzame vormen van mobiliteit.

Zowel het Actieplan Fietsen in Maastricht en het Actieplan Fietsparkeren Maastricht zijn een uitwerking van de integrale aanpak van de Omgevingsvisie. Naast deze Actieplannen werkt de gemeente Maastricht aan nieuw parkeerbeleid, P+R-voorzieningen, de verkeerscirculatie in de stad, meer groen in de stad, het verduurzamen van de stadslogistiek en het stimuleren van elektrisch rijden. Deze integrale werkwijze leidt per saldo tot de gewenste verschuiving van minder autogebruik en -bezit naar meer lopen, fietsen en andere duurzame vervoersmiddelen. Juist de combinatie van enerzijds pull- en anderzijds push-maatregelen maken het Maastrichtse fietsbeleid effectief en succesvol.

Er is tot slot samenhang met het programma Zuid-Limburg Bereikbaar, de Regionale Mobiliteitsvisie Zuid-Limburg en de binnenkort vast te stellen nota Bewegvriendelijk Maastricht.

3. Gewenste situatie

3.1 Actieplan Fietsen in Maastricht

In het Actieplan Fietsen in Maastricht zijn zes doelen gedefinieerd. Met het plan wordt beoogd:

- a) dat van, naar en binnen Maastricht meer en vaker wordt gefietst;
- b) dat daarbij wordt overgestapt van de auto naar de fiets;
- c) dat met name ook jongeren en ouderen meer en vaker gaan fietsen;
- d) dat voor langere reizen vaker de combinatie met de fiets en openbaar vervoer wordt gebruikt;
- e) dat fietsen in Maastricht een positieve beoordeling krijgt, en;
- f) dat fietsen in de toekomst veiliger wordt.

Om de voorgaande doelen en ambities te realiseren gaan we aan de hand van 3 actielijnen te werk:

1. Het verbeteren van fietsvoorzieningen met als doel een aantrekkelijk en veilig fietsnetwerk in stad en regio.
2. De aanpak van het fietsparkeren met een substantiële toename van het aantal fietsparkeerplekken en toepassing van kleinschalige maatwerkoplossingen. De hinder door geparkeerde fietsen moet afnemen en fietsgebruikers moeten hun fiets goed kunnen stallen.
3. Het stimuleren van fietsgebruik en veilig gedrag op straat aan de hand van een uitgekende doelgroepenbenadering.

Het Actieplan Fietsen in Maastricht bevat een uitvoeringsagenda met ruim 50 concrete maatregelen en projecten die in de periode tot en met 2025 zullen worden uitgevoerd. De gemeente zoekt hierbij actief samenwerking met partners op om de 3 actielijnen zo effectief mogelijk te maken. Tot slot vormt heldere communicatie met doelgroepen een belangrijke randvoorwaarde. We willen het enthousiasme onder (potentiële) fietsers aanwakkeren en daarmee de fietscultuur verstevigen.

3.2 Actieplan Fietsparkeren in Maastricht

Het Actieplan Fietsparkeren in Maastricht is een product dat met allerlei belanghebbenden is opgesteld. Alleen door samen te werken en het plan gezamenlijk uit te dragen, kunnen we een mooi resultaat boeken.

Een verdere groei van het fietsgebruik kan niet zonder een verbetering en groei van de fietsstallingmogelijkheden. Daarnaast gaat het bij fietsparkeren vaak om gedrag waarbij het belangrijk is dat iedereen zijn steentje bijdraagt. Dit kan door elkaar aan te spreken en foutief parkeergedrag binnen ieders eigen organisatie aan te pakken en uit te dragen hoe het wel moet. Geparkeerde fietsen moeten zo min mogelijk leiden tot hinder, irritatie en/of gevaarlijke situaties.

In dit Actieplan is gekeken naar zowel de vraagzijde als de aanbodzijde van fietsstallingen. Hoeveel plekken zijn er nodig? Waar moeten deze plekken komen? En aan welke eisen of voorwaarden moeten de voorzieningen voldoen? Welke fietsstallingsvoorzieningen heeft de gemeente al gerealiseerd heeft en waar zijn nog plannen voor? Hoe functioneren deze stallingen en waar kan nog een verbetering plaatsvinden? Daarnaast stelt de groeiende populariteit van de e-fiets en andere bijzondere fietsen meer diverse en hogere eisen aan de fietsparkeervoorzieningen. Hierop moet geanticipeerd worden. Een flexibele inrichting is noodzakelijk zodat toekomstige veranderingen makkelijker kunnen worden ingepast.

In het Actieplan worden zo'n 70 locaties beschreven waar sprake is van een fietsparkeerprobleem. De aanpak van deze locaties is, zo ver in dit stadium mogelijk is, geprioriteerd op basis van veiligheid, gesprekken, draagvlak en tellingen. Uitvoering gebeurt met de lokale belanghebbenden zodat er sprake is van een zo breed mogelijk in de buurt gedragen maatwerkoplossing. Uiteraard kunnen hieraan nog locaties worden toegevoegd of zullen er locaties zijn waar een oplossing langer op zich zal laten wachten.

Ook worden er in het Actieplan een aantal actielijnen benoemd:

1. ontwikkelen nieuwe parkeernormen voor de fiets
2. het tegengaan van mijden stationsstalling
3. implementatie betere fietsparkeer bewegwijzering
4. onderzoek fiets uit fietsdepot ophalen niet meer gratis te laten zijn
5. aankoop extra mobiele stallingscapaciteit
6. grootschalige communicatie en bewustwording campagnes
7. samen doen, ook derden dragen gaan bijdragen aan verbeterd fietsparkeren en -gedrag
8. onderzoek grootschalige in pandige stalling Markt/Vrijthof/Mosae Forum
9. komende periode vaker ruimen van weesfietsen en wrakken:
10. onderzoek wat handhaving op grond van de APV zou kunnen inhouden
11. onderzoek mogelijkheden handhaving bij (studenten) woningen
12. een meer integrale aanpak van fietsparkeren, handhaving en fietsdiefstal

Bovenstaande aanpak van de circa 70 probleemlocaties en het merendeel van de actielijnen worden nog in de huidige coalitieperiode gestart en/of uitgevoerd. Voor een aantal actielijnen is het noodzakelijk deze ook na de huidige coalitieperiode verder door te zetten.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Wanneer in Maastricht meer en vaker wordt gefietst draagt dit bij aan de duurzaamheid van Maastricht. Meer fietsen in plaats van autorijden leidt tot een betere luchtkwaliteit en minder uitstoot van CO₂. Fietsen is daarnaast ook gezond. Uit steeds meer onderzoek, waaronder ook van de Universiteit Maastricht, blijkt dat de fysieke leefomgeving invloed heeft op onze leefstijl en gezondheid. Ook blijkt dat met veranderingen in de fysieke leefomgeving gezondheidsverschillen tussen groepen kunnen worden verkleind. Door met deze kennis rekening te houden tijdens het ontwerpen van de leefomgeving kan langdurig gezondheidswinst worden geboekt.

5. Effect op de openbare ruimte

Een groot deel van de maatregelen en projecten hebben impact op de openbare ruimte. Het ontwerptraject zal op integrale wijze uitgevoerd worden. Belangen op het gebied van onder andere groen, waterberging, verkeersveiligheid, openbare verlichting en de kwaliteit van de openbare ruimte worden integraal afgewogen. Daarbij wordt rekening gehouden met de beheer- en onderhoudsaspecten na realisatie.

6. Personeel en organisatie

De uitvoering van beide Actieplannen zal binnen de huidige gemeentelijke organisatie worden uitgevoerd. Daarnaast levert Maastricht Bereikbaar een grote bijdrage in de uitvoering van de plannen. De daadwerkelijke implementatie van de actielijnen 4 en 9 t/m 12, kan een extra inzet vragen van de organisatie. Hierover zal vooraf met u en de raad worden afgestemd.

Gemeente Maastricht gaat ook het landelijke lidmaatschap aan van het "F10- netwerk van ambitieuze fietssteden". Hiermee worden ervaringen uitgewisseld en leren steden van elkaar. Het lidmaatschap zal binnen de bestaande personele capaciteit worden vormgegeven.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

Nadere analyse ten aanzien van informatiemanagement zal nog plaatsvinden.

8. Financiën

8.1 Actieplan Fietsen in Maastricht

Het Actieplan Fietsen in Maastricht bevat een uitvoeringsagenda met ruim 50 concrete maatregelen en projecten die in de periode tot en met 2025 zullen worden uitgevoerd. Hierbij is op financieel gebied sprake van 3 deelpakketten:

- Voor het eerste pakket met maatregelen (maatregel 1 t/m 22 uit de uitvoeringsagenda) zijn voldoende middelen (zowel tijd als geld) beschikbaar. Denk hierbij aan projecten waarvoor in de begroting van 2019 reeds middelen zijn gereserveerd of waarvoor financiering beschikbaar is vanuit 'Programma Zuid-Limburg Bereikbaar 2019 – 2022'. Ook zijn er projecten die worden gefinancierd door partners zoals Rijkswaterstaat en provincie Limburg.
- Voor het tweede pakket met maatregelen (maatregel 23 t/m 51) zal in de komende jaren een financieringsvoorstel worden gedaan, binnen de reeds bestaande middelen, via de gemeentelijke begrotingscyclus, denk hierbij aan een besteding vanuit het Mobiliteitsprogramma. Ook worden waar mogelijk koppelkansen met bijvoorbeeld onderhoud of groenprojecten benut. Maatregel 10, 23, 40, 41 en 42 uit de uitvoeringsagenda zijn opgenomen in de conceptbegroting 2021, programma 2.
- Voor het derde pakket met maatregelen (maatregel 52 t/m 58) geldt dat de scope van de projecten nog bepaald moet worden. Door de maatregelen nu reeds te agenderen aan de hand van dit Actieplan kunnen we gericht op zoek gaan naar financieringsbronnen. Zodra de scope en voldoende middelen (tijd en geld) beschikbaar zijn, worden deze maatregelen opgestart en uitgevoerd. Dat is vermoedelijk in de periode 2025 – 2030. Ook bij deze projecten zal de gemeenteraad worden gevraagd in te stemmen met een concreet financieringsvoorstel voordat verplichtingen aangegaan worden.

8.2 Actieplan Fietsparkeren in Maastricht

In het coalitieakkoord is 5 miljoen gereserveerd voor fietsparkeren en P&R voorzieningen.

De benodigde gelden vanuit het Actieplan Fietsparkeren (begroot op 2,5 miljoen) worden in de begroting 2021 en 2022 middels besluit gevoteerd.

Voor 2021 vragen wij uw raad bij de begroting een bedrag van € 1,25 mln. te voteren voor het Actieplan Fietsparkeren. Voorgenomen projecten hierin zijn:

- Het realiseren van circa 40 nieuwe fietsstallingsmogelijkheden in het centrum met start aanbesteding eind 2020;
- Het inzetten van grootschalige communicatie en bewustwordingscampagnes;

- Een meer integrale aanpak van fietsparkeren, handhaving en fietsdiefstal.

NB: het onderzoek naar een grote fietsenstalling in de Entre deux en/of Mosae Forum zal via een apart besluitvormingstraject plaatsvinden.

9. Aanbestedingen

Werkzaamheden door derden zullen conform gemeentelijk beleid worden aanbesteed.

10. Participatie tot heden

Voor het thema Fietsen in Maastricht is veel belangstelling. Er zijn veel wensen, ideeën en suggesties binnengekomen. Deze zijn dankbaar in ontvangst genomen en meegenomen bij het opstellen van het Actieplan.

Beide Actieplannen zijn in samenwerking met belanghebbenden en partners opgesteld. Hiervoor hebben in de eerste maanden van 2020 werksessies plaatsgevonden en zijn gesprekken gevoerd met delegaties van de Fietsersbond, buurgemeentes in binnen- en buitenland, Provincie Limburg, Zuid-Limburg Bereikbaar en de Verkeersveiligheidsgroep Maastricht. Bovenal hebben we geluisterd naar de Maastrichtse fietser. Zo organiseerde Zuid-Limburg Bereikbaar op verzoek van de gemeente Maastricht een focusgroep van enthousiaste Maastrichtenaren die regelmatig fietsen.

Specifiek op het gebied van fietsparkeren sprak de gemeente aanvullend met Arriva, de Fietsersbond, Maastricht Bereikbaar, Samen Onbepakt, diverse buurtnetwerken, ondernemers, het overleg van Bewoners Ondernemers en Studenten (BOS), Koninklijk Horeca Maastricht/Heuvelland, Vereniging Eigenaren Binnenstad Maastricht (VEBM), Universiteit Maastricht, Zuyd Hogeschool, studentenverenigingen, Katholieke Bond van Ouderen (KBO Limburg), Swapfiets en exploitanten van de fietsstallingen in Maastricht. Het zijn juist deze belanghebbenden die vanuit de dagelijkse praktijk weten welke problemen wáár ondervonden worden en wat een goede oplossing zou kunnen zijn.

Op 9 maart 2020 vond de thema-avond Fietsen in Maastricht plaats met ruim 60 deelnemers. Tijdens deze avond is gediscussieerd over het belang van de fiets in een duurzame toekomstbestendige stad en konden de aanwezigen vragen stellen en reageren op de eerste aanzet van beide Actieplannen, die werden gepresenteerd aan de hand van diverse informatiepanelen.

Met de bijgevoegde RIB wordt de gemeenteraad op de hoogte gehouden van de voortgang op dit dossier.

11. Voorstel

- 1) Vaststellen van het Actieplan Fietsen in Maastricht en het Actieplan Fietsparkeren in Maastricht.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

De Actieplannen zijn erop gericht om de beleidsambities voor de fiets te bereiken. Daarom monitoren we de komende jaren of en hoe de voorgestelde maatregelen worden gerealiseerd en of vervolgens ook de gewenste effecten worden bereikt. De geformuleerde doelstellingen en ambities zijn meetbaar gemaakt. Wanneer effecten onvoldoende worden bereikt wordt, waar zinvol, bijgestuurd. Dit kan bijvoorbeeld door aanvullende maatregelen te nemen.